כל שעה פרק שני פסחים

אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו ובין שלא במינו אסור בכל שהוא כרב. פסק רש"י במולין דמין במינו במשהו כרבי יהודה דאמר בפ' כל הבשר (חולין קט.) מין במינו לא בטיל ואף רבי קאמר התם גרלאן דברי רבי יהודה מכלל דהלכתא הכי ועוד הביא ראיה מהא דפליגי אביי ורבא בפרק בתרא דע"ז (דף סו.) אלא דאמרא ואלא דאמרא דשעורי רבא אמר במשהו אביי אמר בטומן טעם דמר סבר כתר שמא אזלינן ומר סבר כתר טעמא אזלינן אלמא בין לאביי בין לרבא מין במינו במשהו ועוד פסק רבא בשמעתא מין במינו במשהו כרב ור"מ אומר דכל אלו אינם ראיות דאין הלכה לא כר' יהודה ולא כרבי והיא דפ' בתרא דמס' ע"ז פלוגתא דאביי ורבא מלי למימר דאמרא ואלא דטבל ויין נסך דמודו ר' יוחנן ור"ל שהם במשהו ודשמעתא אי גר' במשהו כרב י"ל שפוסק בחמץ כרב ולא מטעמי' דרב דס"ל בכל איסורין שבתורה במינו במשהו ורבא לית ליה אלא דוקא בחמץ בפסח משום חומרא דחמץ וגם רב יהודאי גאון פסק כן דדוקא בחמץ פסק רבא כרב דשאלו מקמיה כל איסורין שבתורה במשהו כרב או בטומן טעם כר"י והשיב מדאמר רבא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו במשהו א"כ הא [מיהו] הלכה כרב במשהו אבל בשאר איסורין בנ"ט כר' יוחנן וכר"ל ועוד אומר ר"ת דלא גרסי' במשהו כרב וכן משמע בה"ג דלא גרס ליה וסבר רבא גם בחמץ כר' יוחנן והא דלא פסק כהדיא הלכה כר' יוחנן משום דה"א דלא פסק כוותיה אלא בזמנו אבל שלא בזמנו לא דלא תקשי דרבא אדרבא דהא אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור במשהו כרב ר' יוחנן ומי אמר רבא הכי והאמר רבא הכי שמעון קנסא קנים הואיל ועבר עליו בבל יראה ובל ימצא הני מילי בעיניה אבל על ידי תערובת לא ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא כי הוינן בי רב נחמן כי הוו נפקי שבעה יומי דפסחא אמר לן פוקו וזבינו חמירא דבני חילא: אמר רב קדירות בפסח ישברו ואמאי לשהיגהו אחר הפסח ולעבד בהו שלא במינן גזירה דילמא אתו למיעבד בהו במינו ושמואל אמר לא ישברו אבל משהי להו לאחר זמנו ועביד בהו בין במינו בין שלא במינו ואזדא שמואל לטעמיה דאמר שמואל להנהו דמזבני כגדי אשוו זביני אכנדיכי ואי לא דרשינא לכו כרבי שמעון ולידרוש להו דהא שמואל כרבי שמעון סבירא ליה אתריה דרב הוה ההוא תנורא דטחו ביה טיחיא אסרה רבא בר אהילאי למיכלי' לדיפתא אפי' במילחא לעולם דילמא אתי למיכליה בכותחא מיתיבי אין לשין את העיסה בחלב ואם לש בכל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין

אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור במשהו כרב שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כרבי שמעון ומי אמר רבא הכי והאמר רבא כי שמעון קנסא קנים הואיל ועבר עליו בבל יראה ובל ימצא הני מילי בעיניה אבל על ידי תערובת לא ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא כי הוינן בי רב נחמן כי הוו נפקי שבעה יומי דפסחא אמר לן פוקו וזבינו חמירא דבני חילא: אמר רב קדירות בפסח ישברו ואמאי לשהיגהו אחר הפסח ולעבד בהו שלא במינן גזירה דילמא אתו למיעבד בהו במינו ושמואל אמר לא ישברו אבל משהי להו לאחר זמנו ועביד בהו בין במינו בין שלא במינו ואזדא שמואל לטעמיה דאמר שמואל להנהו דמזבני כגדי אשוו זביני אכנדיכי ואי לא דרשינא לכו כרבי שמעון ולידרוש להו דהא שמואל כרבי שמעון סבירא ליה אתריה דרב הוה ההוא תנורא דטחו ביה טיחיא אסרה רבא בר אהילאי למיכלי' לדיפתא אפי' במילחא לעולם דילמא אתי למיכליה בכותחא מיתיבי אין לשין את העיסה בחלב ואם לש בכל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין

מין במינו כמ' דקאמר אמרו רבנן בטעמא וכו' מין במינו דליכא למיקם אטעמא אי נמי מין שלא במינו וליכא קפילא בס' ואין לדמות דמיירי בחמרא חדתא ועינבי דהוי טעמא אחד והוי בס' משום דרבא כתר שמא אזיל ולא חשיב מינו דא"כ אמאי קרי ליה מין במינו ובהקומץ רבה (מנחות כג. ושם) משני רבא דסבר ר' יהודה מין במינו וד"א וכו' מכלל דאיהו לית ליה ובפ' התערובת (זבחים עט. ושם) קסבר ר"א בן יעקב מין במינו בטל ופתמה דגמרא קאמר בשילהי מסכת כילה (ד' לח: ושם) שפיר עבוד דאמיהו עליה מיהו בחיטי נהי דלרבי יהודה לא בטל לרבנן מינבטל בטיל מכלל דהכי הלכתא ורש"י נופיה פסק בפרק בתרא דמס' ע"ז (ד' סו.) גבי פלוגתא דאביי ורבא דהלכתא כרבי יוחנן דסבר בנ"ט ובה"ג של אספמיא פסק דחמיצה בחמיצות בנ"ט ומייתי מדרבא בפ' גיד הנשה (חולין ק.) ויין נסך דקאמר התם במשהו אומר ר"ת דוקא כשנתנסך לפני ע"ז דאמתני' קאי דבעי תרתי דבר שנתנסך ואיסורי הנאה *אבל סתם יינן דשרי בהנאה בס' ואין לדחות הגאונים שכתב רבינו יוסף טוב עלם מגה ר"ת יין נסך שנתנסך ממנו לפני ע"ז אסור בהנאה ואינו בטל אפילו באלף כמו ששנינו (חולין קי.) אסורין ואיסורן אסור הנאה בכל שהוא יין נסך וכו' מכלל דשאר איסורין וסתם יינן מותר מטבל ויין נסך בין במינו ובין שלא במינו בנ"ט וכמחן בפסח לא עשה ר"ת מעשה אע"ג דבשאלתות דרב אחאי) נמי איתא דרבא לית ליה גם בחמץ בנ"ט: [וע"ע תוס' חולין ק. ד"ה אמר רבא]: **אמר רב קדירות בפסח ישברו.** בפ' בתרא דמס' ע"ז (דף סח: ושם) גבי עובדא בשיכרא מספקא ליה אי קסבר רב נותן טעם לפגם אסור או מותר ועבבר' בשיכרא אשנוחי משבח ואי ס"ל מותר אפ"ה קאמר הכא שפיר ישברו דנ"ט לפגם דוקא בדיעבד שרי אבל לכתחלה אסור דגזרינן שאינו בת יומא אטו בת יומא ועוד דהתם שרי לפי שפוגם טעמו כמו שהוא בעין אבל הכא אינו פוגם אלא מחמת ששהה בדופני הכלי: **לשהיגהו** עד אחר הפסח **ולעבד בהו שלא** במינן. תימה לר"י נהי דסבירא לן דטעמא דחמץ בקדירה חשיב משום שאין רגילין להשתמש הרבה ביחד מ"מ הא תנן אין מבטלין איסור לכתחלה ואפי' איסורא דרבנן אין מבטלין דאם לא כן מה הועילו חכמים בתקנתם שתקנו עד שיש הואיל שיכול להוסיף ולבטל האיסור ולא דמי לעניים שנשרו מן הדקל לתנור בי"ט שמרבה עליהן עניים מוכנים ומסיקן (ביצה ד' ד:) דהתם איסור מוקצה אין לו שורש מן התורה אבל מידי דאית לי' שורש מן התורה לא ומפרש ה"ר יוסף הואיל ואיכא תרתי לטיבותא שהוא נותן טעם לפגם ומשהו שלא במינו בכה"ג מבטלין ולדבריו ל"ל דה"פ ולעבד שלא במינו אי ס"ל לרב נותן טעם לפגם מותר ור"י מפרש דכיון שהקדירות של חרס הן אם יהיו אסורין ואין להם תקנה זה חשוב דיעבד ואע"ג דלענין איסור קדירה שאין בת יומא אסרינן לה אע"פ שאין לה תקנה משום דהתם בלע איסור הרבה אבל הכא ליכא אלא משהו והואיל ושלא במינו הוא יכול לבטל ולדיעבד דמי: **דילמא אתי למיעבד במינו.** לעיל לא גזר שלא במינו אטו מינו הכא לא שכיח שיתערב לו ממך אבל הכא להתיר לבשל בהן איכא למיגזר: **ואפילו** בשלחא. והא דאמר בכילד צולין (לקמן עו:) פת שאפאה עם הגלי בתנור אסור לאוכלו בכותחא אבל במלח שרי התם לא אסירא אלא מטעם ריח דליכא איסור כולי האי: **דילמא** אתי למיכליה בכותחא. ותימה וליכליה בכותחא דהא נותן טעם בנ"ט הוא כדאמר בפ' כל הבשר (חולין קיח: ושם) דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח וי"ל דקאמר התם נמי לגון שחתכו בסכין אסור לאוכלו בכותח ופרש"י משום מורפא דלגון בלע טפי מדגים רותחים שעלו בקערה ולפי זה דגים שנתבשלו בקדירה אסור לאוכלן בכותח דע"י ביטול בלעי יותר מדאי וכן נמי הכא מחמת התנור בלעי טפי ולפי' אחר שפ"ה אם לגון אסור אפי' אם הסכין ואינו ניכר ואיכא בלעו בשר ממש קשה הכא כיון שנתקנה התנור יפה אז הוסק פעם אחרת אמאי אסור לאוכלו בכותח וי"ל דשומן שעל החרס אינו יכול *לקנות יפה: והלכתא

אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו ובין שלא במינו אסור בכל שהוא כרב. פסק רש"י במולין דמין במינו במשהו כרבי יהודה דאמר בפ' כל הבשר (חולין קט.) מין במינו לא בטיל ואף רבי קאמר התם גרלאן דברי רבי יהודה מכלל דהלכתא הכי ועוד הביא ראיה מהא דפליגי אביי ורבא בפרק בתרא דע"ז (דף סו.) אלא דאמרא ואלא דאמרא דשעורי רבא אמר במשהו אביי אמר בטומן טעם דמר סבר כתר שמא אזלינן ומר סבר כתר טעמא אזלינן אלמא בין לאביי בין לרבא מין במינו במשהו ועוד פסק רבא בשמעתא מין במינו במשהו כרב ור"מ אומר דכל אלו אינם ראיות דאין הלכה לא כר' יהודה ולא כרבי והיא דפ' בתרא דמס' ע"ז פלוגתא דאביי ורבא מלי למימר דאמרא ואלא דטבל ויין נסך דמודו ר' יוחנן ור"ל שהם במשהו ודשמעתא אי גר' במשהו כרב י"ל שפוסק בחמץ כרב ולא מטעמי' דרב דס"ל בכל איסורין שבתורה במינו במשהו ורבא לית ליה אלא דוקא בחמץ בפסח משום חומרא דחמץ וגם רב יהודאי גאון פסק כן דדוקא בחמץ פסק רבא כרב דשאלו מקמיה כל איסורין שבתורה במשהו כרב או בטומן טעם כר"י והשיב מדאמר רבא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו במשהו א"כ הא [מיהו] הלכה כרב במשהו אבל בשאר איסורין בנ"ט כר' יוחנן וכר"ל ועוד אומר ר"ת דלא גרסי' במשהו כרב וכן משמע בה"ג דלא גרס ליה וסבר רבא גם בחמץ כר' יוחנן והא דלא פסק כהדיא הלכה כר' יוחנן משום דה"א דלא פסק כוותיה אלא בזמנו אבל שלא בזמנו לא דלא תקשי דרבא אדרבא דהא אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור במשהו כרב ר' יוחנן ומי אמר רבא הכי והאמר רבא הכי שמעון קנסא קנים הואיל ועבר עליו בבל יראה ובל ימצא הני מילי בעיניה אבל על ידי תערובות לא ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא כי הוינן בי רב נחמן כי הוו נפקי שבעה יומי דפסחא אמר לן פוקו וזבינו חמירא דבני חילא. נראין הדברים דחמירא [1] דא הוה לבני חילא ברשות ישראל. ואע"ג דכדידהו דמי שרי רב נחמן, דהא על ידי תערובות הוא. אמר רב קדירות בפסח ישברו. חיישינן לשהיינהו לאחר הפסח ולבשל בהו שלא

עין משפט נר מצוה

סם א מי' פ"ח מהל' חמץ הל' ה [וע"ש הל' יב] ופע"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ט סמג לאוין עח טוש"ע א"ח תמז סעיף ח:

ע ב מי' שם טוש"ע שם סעיף יא:

עא ג מי' פ"ה מהל' מו"מ הל' כה סמג שם טוש"ע א"ח סי' תנא סעיף ח:

עב ד מי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' כב סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סימן מ סעיף ח:

רבינו חננאל (המשך)

במינן גזרה דלמא אתי לבשל בהו במינן. ושמואל אמר אחר זמנן מותר לבשל בהו כין במינן בין שלא במינן. ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר שמואל להני דמזבני כגדי, פירוש כגדי כגון אנני דסתרא. אשוו זבינו, כלומר מכרו בזול ולא תמכרו ביוקר, ואי לא דרשינא לכו כר' שמעון דשרי ביטנים לאחר הפסח בין במינו בין שלא במינן, והאי דלא דרש להו משום דהוה אתריה דרב, ולא הוה בעי לאורוי קמיה רב, וקי"ל בהא כשמואל. ההוא תנורא דטחיה בשומן של בשר. אסרה רבה בר אהילאי למיפא ביה פת לעולם, אע"פ שמסיקין אותו, חייש דלמא אתו למיכל הפת ההיא בחלב. ומותבינן עליה אין לשין העיסה בחלב מפני הרגל עבירה, כלומר שלא יאכל הפת ההוא בבשר, ואם לש כל הפת אסורה, כיוצא בו אין טשין את התנור באליה מפני הרגל עבירה שלא יאכל אותו הפת בחלב, ואם טש כל הפת שתאפה באותו תנור אסורה עד שיוסק התנור, ש"מ שאם הוסק מותר. ועלתה בתיובתא לרבה בר אהילאי.

---

[1] עיין לעיל דף ה ע"ב אלא דבא לגבי מתחא בעינא חמירא דבני חילא וכו' ופ"ע היטב בהשגות הרלב"ד בפ"ד מהל' תרומ הלכה ג' ובכ"מ ובגמ"מ שם ועי' בחי' מר' מ"מ סק"ד בשם הירושלמי ודו"ק.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com